

4.5.2018

Työ- ja elinkeinoministeriö  
kirjaamo@tem.fi

Lausuntopyyntönnö 6.4.2018  
TEM/1657/00.04.01/2017

**Lausunto luonnoksesta hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain ja lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 10 §:n muuttamisesta**

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Akava ry ja Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry lausuvat seuraavasti:

**Yleistä**

Esityksessä ehdotetaan tehtäväksi yleisestä tietosuojaa-asetuksesta ja henkilötietolain kumoamisesta johtuvat muutokset yksityisyyden suojasta työelämässä annettuun lakiin. Lisäksi yksityisyyden suojasta työelämässä annettuun lakiin ehdotetaan eräitä muita muutoksia. Esityksessä ehdotetaan myös rikoslain muutosehdotuksesta johtuvaa tarkistusta lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annettuun lakiin.

Palkansaajakeskusjärjestöt toteavat, että luonnoksessa hallituksen esitykseksi ei nimenomaisesti todeta, mitä muutoksia voimassa olevaan lakiin yleinen tietosuojaa-asetus edellyttää. Myöskään lakiin ehdotettavia eräitä muita muutoksia ei nimenomaisesti määritellä. Palkansaajakeskusjärjestöt esittävät, että edellä mainitut asiat lisättäisiin esitysluonnoksen alkuun.

**Nykytilan kuvaus ja esitysluonnoksen vaikutusten arviointi**

Esitysluonnoksen nykytilan arviointia koskevassa osuudessa käsitellään työeläinsäädäntöön sisältyviä henkilötietojen käsittelyä koskevia säännöksiä. Esitysluonnoksessa ei kuitenkaan mainita työ- ja virkaehtosopimuksiin ja luottamusmiessopimuksiin sisältyviä määräyksiä henkilötietojen käsittelystä. Määräykset koskevat muun ohella henkilöstöedustajien tiedonsaantioikeutta ja salassapitovelvollisuutta.

Kuten esitysluonnoksessa todetaan, yleinen tietosuojaa-asetus jättää kansallista liikkumavaraa ja tunnistaa työ- ja virkaehtosopimukset osana sovellettavaa työeläinsäädäntöä. Kansallisesti voidaan siten säätää asetusta yksityiskohtaisempaa normistoa työntekijöiden henkilötietojen käsittelystä.

Koska tavoitteena on ollut säilyttää työelämän osalta voimassa oleva oikeus muuttamatta nykytilaa, palkansaajakeskusjärjestöt edellyttävät, että selvyyden vuoksi tämä todettaisiin nimenomaisesti hallituksen esityksessä. Tässä yhteydessä tulee varmistaa, että uusista tietosuoja koskevista säännöksistä ei muodostu ammattiliitoille estettä tarjota etuja jäsenistölleen myös kolmannen osapuolen kanssa tehtävin sopimuksin eikä lainsäädäntöön nykyisin perustuvia ammattiliittoon kuulumista koskevien tietojen luovutuksia estettä.

**SAK**

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry  
Pitkäsillanranta 1, 3. krs, 00530 Helsinki  
PL 157, 00531 Helsinki  
vaihde 020 774 000  
[www.sak.fi](http://www.sak.fi)

**AKAVA**

Akava ry  
Rautatieäisenkatu 6  
00520 Helsinki  
vaihde 020 7489 400  
[www.akava.fi](http://www.akava.fi)

**STTK**

Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry  
Mikonkatu 8 A, 6. krs, 00100 Helsinki  
PL 421, 00101 Helsinki  
vaihde (09) 131 521  
[www.sttk.fi](http://www.sttk.fi)

Esitysluonnoksen vaikutusarvioita koskevassa jaksossa sivulla 15 käsitellään sääntelyn vaikutuksia erityisesti kansainvälisesti toimivien yritysten näkökulmasta. Tässä yhteydessä todetaan, että ”Muita valtioita tiukemmat kansalliset säännökset muun muassa huumausainetestaamisesta tai työntekijöiden sähköpostien käsittelystä voivat vähäisessä määrin vaikuttaa yritysten sijoittautumispäätöksiin tai yhteistyökumppaneiden valintaan.” Koska esitysluonnoksessa ei ole esitetty kansainvälistä vertailua näistä kysymyksistä eikä muutakaan väitteen paikkansapitävyyttä tukevaa näyttöä, eikä tällaisten kannanottojen esittämistä voitane perustella yleisellä tietosuoja-asetuksella, palkansaajakeskusjärjestöt esittävät tällaisten kannanottojen poistamista ennen esityksen antamista eduskunnalle.

#### Rangaistussäännöksiin ehdotetut muutokset

Palkansaajakeskusjärjestöt eivät hyväksy ja vastustavat nimenomaisesti esitysluonnoksessa ehdotettua voimassa olevien rangaistussäännösten poistamista. Esitysluonnoksessa todetaan, että koska yleisen tietosuoja-asetuksen 83 artiklasta ei ole vielä tulkintakäytäntöä, rangaistussäännöksen päällekkäisyyttä yleisen tietosuoja-asetuksen hallinnollista seuraamusmaksua koskevan säännöksen kanssa ei ole pystytty arvioimaan aukottomasti.

Esitysluonnoksen mukaan ”rikosoikeudellisen sääntelyn selkeyden ja täsmällisyyden vaatimusten vuoksi on perusteltua kumota myös sellaisten säännösten, jotka vain osittain ovat asetuksen soveltamisalassa, rikkomisen rangaistavuus. Muutoin rangaistussäännöksen soveltamisalasta voisi tulla epäselvä. Siten rangaistussäännöksen kumoaminen voisi jättää joitain tekoja sekä yleisen tietosuoja-asetuksen mukaan määräytyvien hallinnollisten seuraamusmaksujen että rikosoikeudellisten rangaistusten soveltamisalan ulkopuolelle.”

Palkansaajakeskusjärjestöt pitävän kestävämmänä sellaista oikeudellisen sääntelyn lähtökohtaa, jonka mukaan työntekijöiden suojaksi säädetyn lainsäädännön sanktiojärjestelmästä luovuttaisiin sen vuoksi, että uuden sääntelyn vaikutusarvioita ei ole kyetty tekemään. Palkansaajakeskusjärjestöt vaativat, että rangaistussäännösten päällekkäisyys yleisen tietosuoja-asetuksen hallinnollista seuraamusmaksua koskevan säännöksen kanssa selvitetään ja muilta osin nykyisin voimassa olevat rangaistussäännökset säilytetään laissa ennallaan. Työntekijöiden yksityisyyden suojan turvaamiseksi säädetyn lain noudattamiseksi säädettyä sanktiojärjestelmää ei tule heikentää nykyisestään. Ottaen lisäksi huomioon, että yleinen tietosuoja-asetus sallii kansalliset rangaistussäännökset, palkansaajakeskusjärjestöt pitävät ehdotuksia rangaistussäännösten poistamisesta ennenaikaisina.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Akava ry

Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry